

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De Sepulturis. Titulus XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

Titulus XXVIII.

SUMMARI A.

- 1 Sepultura accipitur tripliciter.
- 2 Sepulchrum proprium non potest quis habere quoad proprietatem sed tantum quoad usum.
- 3 Sepultura electio est libera.
- 4 In qua pactio, promissio, obligatio, iuramentum votum, facta ad suggestionem & inductionem religiosorum & clericorum secularium ut apud eorum ecclesias sepulturam eligant, vel iam electam ulterius non immutent, nullius est firmitatis, & pœna qua contravenientibus imponuntur.
- 5 Semel electa potest mutari etiam in locum minus religioso.
- 6 Sepultura non electa debet iure communi quis sepeliri in sepulchris maiorum suorum, & si non adsunt, in parochia.
- 7 Quæ regula falit quatuor modis.
- 8 Qui ex privilegio apostolico habent liberam sepulturam sive liberum ius funerandi possunt intrare processioniter alienam parochiam & accipere funus.
- 9 Secus quando simpliciter est concessa sepultura sive ius funerandi.
- 10 Sepultura quomodo acquiratur.
- 11 Sepulchri possessio quomodo acquiratur.
- 12 Cadaver traditum perpetua sepultura non licet transferre de una ecclesia ad aliam, sine licentia summi pontificis.
- 13 Quando autem est depositum in ecclesia, tunc licitum est illud transferre.
- 14 Pœna eorum qui in casibus non permisis defunctos sepeliunt in cœmeteriis tempore in-

terdicti excommunicatos publice, nominatim interdictos, manifestos usurarios, hæreticos vel eorum fautores.

IS qui intestatus, quantum ad sepulturam pertinet, decessit, sepelitur in sepulchris suorum majorum, c. pen. & 3. hoc tit. vel in cœmeterio parochialis ecclesiæ: c. 2. & pen. hoc tit. in 6. nã prohibitum est de jure sepeliri cadavera mortuorum in ecclesia, c. precipiendum § prohibendum, c. nullus mortuus 13. quæst. 2. præsertim in majori capella: Greg. 15. decis. 145. num. 3. & ibi annot. Ideo annot. citat præcedentibus rubricis titulum de sepulturis. Sepultura triplex sumitur tripliciter: primo pro jure sepeliendi, & tunc est jus competens ecclesiæ, quæ habet populum, aut privilegium ad sepeliendum in cœmeterio suo proveniens ex Pontificis assignatione, Innoc. in c. 1. ante fin. hoc tit. Secundo pro ipso officio, quod impenditur corporibus funerandis, pro quo nihil exigi potest ab illis ecclesiasticis, qui ad illud tenentur ratione beneficij: c. in ecclesiastico c. precipiendum 13. q. 2. c. non satis, c. cum in ecclesia de Simon. Clerici nõ obligati possunt aliquid accipere, nõ ut pretiũ, sed ut subsidium, c. charitate § fin. 12. q. 2. & ibi gloss. c. cũ ex officij de prescrip. tenentur laici servare laudabilem consuetudinem, c. ad Apostolicum de Simon. & ibi gloss. fin. & Can. gloss. fin. in c. abolenda hoc tit. & ibi Can. nihil exigi potest per clericos, antequam cadaver sit traditum sepulture, sed postea eo condito, d. c. abolenda Rot. divers. dec. 223. part. 1. in princip. Tertio accipitur pro loco, in quo est aliquis sepultus, qui sacer non est secundum canones, vel sepeliendus, & vendi potest, antequam sit consecratus per episcopos, sicut venduntur possessiones ad ecclesias ædificandas: c. aurum 12. q. 2. iuncta gl. in verb. in his tribus, 925

vas quoque lapideum, siue ligneum pro aliquo sepeliendo factum vendi potest, l. vel qui pater familias in fin. ff. de relig. & sumpt. funer. quia pura sunt, non religiosa, sed postquam auctoritate pontificali fuerunt consecrata, & sepulturæ deputata, vendi non possunt, etiam si nullus ibi esset sepultus, quia sunt sacra, & religiosa, quæ sunt nullius, & extra commercium, c. abolenda, & ibi gl. i. Inn & Can. hoc tit. §. nullius, & §. religiosum & ibi gl. & DD. Inst. de rer. diuis. c. quæstia, & 2. c. seqq. 13. q. 2. vnde non potest quis habere proprium sepulchrum quoad proprietatem, sed tantum quoad vltimam, vt ipse & sui ibi sepeliantur, adeo quod ipsis inuitis alius ibi sepeliri non possit; Host. in d. c. abolenda num. 18. Ioan. Andr. num. 2. Butr. num. 3. Zab. num. 2. Pan. num. 5. Greg. xv. decis. 145. & ibi annot. nam ius sepulturæ toleratur ex gratia, sicut ius patronatus, Host. in d. c. abolenda in fin. ac vt sedilia, scamna, arma, & cognomina permittuntur laicis in ecclesijs. Pan. in c. abolenda num. 5. hoc tit. & ibi Can. Franc. Marc. decis. 275. part. 1. Cepoll. in tract. de seru. vrb. præd. tit. de pict. num. 6. & 10. l. qui liberalitate, & l. opus ff. de oper. publ.

3 Electio sepulturæ est libera, c. 1. c. cum liberum, & seq. hoc tit. c. 1. & ibi not. per Ioan. An. num. 4. eod. in 6. Rot. diuers. decis. 333. numer. 1. part. 1. etiam mulieri nuptæ, c. de vxore hoc tit. filio familias puberi absque patris assensu, c. licet hoc tit. in 6. valida est, facta sine pactione, & promissione, suggestione, vel inductione religiosorum, vel clericorum (secularium, Franc. in c. 1. in 3. not. ab. hoc tit. in 6. Rot. diuers. decis. 333. n. 6. & 7. part. 1. quæ est Cas. decis. 2. hoc tit. quia competit per modum facultatis, c. 1. hoc tit. Et potest vallari spontaneis eligentium, vel affirmantium non mutare electam sepulturam, promissione, voto, iuramento, obligatione, iustitiam Summa in Decretal.

tionibus, & fideicommissis, Rot. diuers. decis. 333. part. 1. c. 1. ibi promittendum iudicant, hoc tit. in 6. Crauet. cons. 10. sed est promissio, obligatio, iuramentum, votum facta ad suggestionem religiosorum, & clericorum secularium, vt apud eorum ecclesias sepulturam eligant, vel iam electam ulterius non immutent, nullius est penitus firmitatis, c. 1. hoc tit. in 6. Clem. cupientes §. fin. de pœnis. quia cum sepultura sit ius spirituale, non potest interuenire pactio cum eligentibus sepulturam, c. quam pio §. cauete 1. quæst. 2. c. pactiones de pact. Contrauentibus pœnæ graues imponuntur, nam qui sic eligunt, nec apud sic electas ecclesias vltimus sepeliri, nec alibi possunt eligere sepulturam, sed omnino, contradictione quacumque non obstante, sepeliuntur apud illas ecclesias, apud quas de iure sepeliendi fuissent. si alias sepultura non electa decessisset. Religiosi, & clerici sunt excommunicati ipso iure, Clem. fin. §. fin. de pœn. & præfatos in suis ecclesijs, vel cœmeterijs sepeliendo, obligati sunt ad restitutionem sepulcorum corporum si petuntur, & omnium, quæ occasione sepulturæ eorum peruenerint quomodolibet ad eosdem, inter decendum integraliter faciendam, quam nisi fecerint, ecclesiæ ipsæ, apud quas sepulti fuerunt, & cœmeteria earum de ex tunc eo ipso sunt & tam diu manent ecclesiastico iuppõsita interdicto, donec ab eis fuerit facta restitutio plenaria; c. 1. hoc tit. in 6. quæ pœna non habet locum in laicis inducentibus ad vouendum, iurandum &c. Rot. d. decis. 333. sub nu. 6. part. 1. d. c. a. in princ. ibi vniuersis religiosis, & secularibus clericis hoc tit. in 6. & ibi Can. Semel electa potest mutari etiam in loco minus religioso, c. cum quis §. fin. hoc tit. in 6. quod corrigie c. fraternitatem hoc tit. locus magis religiosus est, in quo frequentius celebran-

celebrantur, divina officia; c. cum gravia, & ibi glo. & Can. 13. qu. 2. Pan. in c. fraternitatem num. 4. hoc tit. quia electio sepulturæ est pars ultimæ voluntatis, cuius libertas tolli non potest pactionibus, juramento, vel alias, l. 1. C. de sacros. eccl. l. si tibi, & mihi §. in legatis ff. de leg. 1. l. si quis in prin. testamenti ff. de leg. 3. Franc. in c. 1. in 6. notab. hoc tit. in 6. & ibi Can.

6 Quod si nulla facta fuit electio de sepultura, debet jure communi inspecto, quis sepeliri in sepulchris majorum suorum c. 1. hoc tit. c. 2. & c. is qui habet eod. in 6. & si non adsunt, in sua parochia, in qua habet domicilium, & officia consuevit audire divina, & ecclesiastica percipere sacramenta, c. 2. & pen. hoc tit. in 6. licet ad villam ruralem transtulerit causa recreationis, vel ut ruralia in ea exerceret, & non electa sepultura decesserit ibidem, dummodo ad ipsam parochialem ecclesiam absque periculo valeat deportari; d. c. is qui habet, sed & peregrini & viatores si decedant itinerando intra parochiam alicujus, licet in loco sit ecclesia cathedralis, sepeliendi sunt in ecclesia parochiali, & ibi solvenda sunt jura funeralia & non in ecclesia cathedrali; Pan. post recensitas aliorum opiniones in c. 1. num. 4. hoc tit. per c. 1. de celebrat. miss. & c. pastorali in princ. de his, que fi. à prel. Card. Seraph. decis. 1135. unde dici potest jus eligendi sepulturam esse jus speciale, inductum contra jus commune præfatum, Franc. in c. 1. §. si vero num. 4. hoc tit. in 6. Prob. ad Monach. num. 3. Ioan. And. num. 5. & Can. Jus enim funerandi est de parochiali quemadmodum est sacramentorum administratio, si ecclesiæ parochiali sit deputatum cœmiterium, Clem. dudum §. verum hoc tit. Pan. in c. certificari sub num. 7. vers. quæro in eo, quod hic fit mentio eod. c. 1. 13. quæst. 1. Sepeliens alienum parochianum debet corpus, vel ossa restituere, & ea quæ occasione sepultura recepisse noscitur cum integritate, c. ex parte & seq. c. in nostra hoc tit. Ideo in indulto quod à Romana Curia concedi consuevit, Mandos. de signat. gratia tit. confessionale vers. quando petunt ex Franc. in c. 1. §. si vero num. 4. hoc tit. in 6. & ibi Ioan. Monach. num. 3. & 4. vel ab Episcopo, Pan. in c. certificari num. 3. & 9. hoc tit. quod extra parochiam sepeliri possint, adduntur hæc verba, salva iustitia, vel sine præjudicio ecclesiæ parochialis, d. c. certificari hoc tit. etenim ecclesiæ, in qua sunt majorum sepulchra, dimissæ non debetur canonica portio, sed tantum parochiali ecclesiæ, c. cum quis hoc tit. in 6. Prædicta regula quod non electa sepultura quis sepeliri debeat in sepulchris majorum, vel in parochiali ecclesia, fallit in muliere nupta, quæ non electa sepultura, cum viro suo est sepelienda, & si plures habuit cum ultimo, cujus retinuit domicilium & honorem, c. is qui habet §. fin. h. tit. in 6. Secundo in religiosi, qui sunt in monasteriis suis sepeliendi, nisi moriantur in loco à monasteriis suis remoto, ut commode cadaver ad monasterium non possit deferri, quo casu possunt sibi eligere sepulturam, & ea non electa tumulantur in parochiali ecclesia, c. fin. hoc tit. in 6. & ibi Can. Tertio in filiis impuberibus mortuis, quos pater, stante consuetudine terre, & non alias, potest sepelire quo voluerit; c. de uxore §. fin. hoc tit. c. pen. eod. in 6. Quarto, jure civili corpora eorum, in quibus animadvertitur, etiam eorum qui exurendi damnantur, non aliter sepeliuntur, quam si fuerit petitum & permissum; l. 1. & fin. ff. de ead. punit. Canones vero communionem & sepulturam eis non interdiciunt, qui pro peccatis suis pœnam extremam perfolvunt, c. quæsitum est 13. quæst. 2. late Navarr. conf. 60. de penit. & remiss. Franc. Marc. qu. 10. part. 2.

Qui

8 Qui ex privilegio ꝛ Apostolico habent liberam sepulturam, siue liberum ius fune-
randi, ut prædicatores & minores possunt intrare processionaliter alienam paro-
chiam, & accipere funus cum solemnitate, prohibente, & inuictio rectore parochiali, *Clem. dudum, & ibi gloss. in verb. libere Anchar. num. 28. Pan. num. 32. de sepult. late Franc. Marc. q. 1048. part. 1. quia verbum, liberam, denotat quandam prærogatiuam absoluta & dominium super actu cui adijcitur, l. procurator cui libera ff. de procurat. c. cum nobis olim in fin. de elect. c. de multa de præb. Gemm. in c. vt animarum sub nu. 2. de constit. Oldrad. cons. 225. num. 10. & seq. Tutius tamen est vt non leuetur funus, nisi iubente & intereunte Sacerdote parochiali, qui incipit cautare vers. subuenite; ne detur materia rixæ, aut sibi ius dicant; Zab. in clem. dudum §. huiusmodi in fin. & ibi Vitall. num. 13. & seq. l. mol. numer. 66. hoc tit. sed si simpliciter ꝛ concessa sit eis sepultura, siue ius funerandi, eligentes apud ecclesiam suam, non possunt processionaliter intrare parochiam alterius, Gemm. in d. c. vt animarum sub num. 2. de constit. & ex quadam honesta consuetudine deferretur funus, primum ad parochialem ecclesiam, & ibi celebratur missa, & accipit vltimum vale, deinde à parcho confignatur eis, apud quos elegit sepulturam, gloss. in d. Clem. dudum §. verum in verb. integre hoc tit. Legatum factum pro sepultura, debetur, si legans decedat excommunicatus, ita quod sepeliri nõ possit, quia conditio habetur pro impleta ex quo stat per testatorum. Bald. in l. 1. n. 27. c. de instu. & substit. Sepultura ꝛ acquiritur concessione, c. 1. vers. nulli hoc tit. constructione, c. vna quaque §. item in nouo, & §. seq. 13. q. 2. Rot. diuers. decis. 222. in princ. par. 1. Greg. 15. decis. 283. & decis. 332. donatione Capellæ, c. monasterium, & c. sequenti 16. qu. 7. c. nobis de iurepatr. & ibi not. DD. Rot. diuers. decis. 173. sub. num. 3. part. 2. nec requiritur expressus consensus Episcopi, sed sufficit eum non reclamare, Host. in c. fin. in fin. 10. Andr. in princ. Anchar. num. 5. & ibidem Panor. & Can. Rot. diuers. 222. nu. 1. & 2. part. 1. successione, l. ius 1. & 2. c. de relig. & sumpt. funer. & c. Sepulera enim quædam sunt familiaria, quæ quis sibi familiæque suæ constituit, quædam hæreditaria, quæ quis sibi, hæredibusque suis constituit l. familiaria, & l. seq. ff. de relig. & sumpt. fun. & c. Transeunt cum vniuersitate quando talis res venditur, quæ sine expressione signi vniuersalis continet vniuersalitatem, vt villa, caltrum, Innoc. in c. ex litteris n. 1. & 2. de iurepatr. Possessio ꝛ sepulcri acquiritur per ædificationem, nam cum sit in possessione ædificij est etiam in possessione illius vsus ad quem ædificium est destinatum, §. religio- sum vers. in commune Instit. de rer. diuis. l. si quis sepulchrum ff. de relig. & sumpt. fun. Secundo ex illatione, quæ tunc est probanda, & ex hac illatione quæritur etiam ius prohibendi, ne alij in id inferantur; l. scriptus vers. in l. si vendit ff. de relig. & sumpt. fun. & c. Pan. in c. abolenda n. 5. hoc tit. & ibi Can. corpus ab alio illatum non licet effodere sine decreto pontificum, l. ossa ff. de relig. & sumpt. fun.*

Cadauer traditum ꝛ perpetuæ sepulturæ non licet transferre de vna ecclesia ad aliam sine licentia summi Pontificis, quæ datur per breue ex rationabili causa, l. pen. c. de relig. & sumpt. fun. l. Diui fratres ff. eod. cum clausula sine præiudicio, Mandos. de sign. grat. tit. Confessionale, vers. quando petunt & c. quando autem fest depositum solummodo in ecclesia, tunc licitum est illud transferre ad aliam ecclesiam sine licentia & auctoritate alicuius, l. si necdum c. de relig. & sumpt. l. si vis eo animo ff. eod. gloss. in c. corpora de consecr.

dist. 1. dummodo transferatur ad locum, ubi alias viuis stare poterat, l. si quis infulam ff. de cadau. punit. & ibi Bart. Steph. de rescrip. apostol. in form. Breu. §. datur per Breue num. 16 & 17.

14 Qui sepeliunt † defunctorum corpora in cemiterijs interdicti tempore, in casibus non concessis à iure, vel excommunicatos publice, aut nominatim interdictos participatione sacramentorum, vel manifestos vsurarios scienter, ipso facto excommunicationis sententiæ subiacent, à qua nulla tenus absoluantur, nisi prius ad arbitrium Dice cesani episcopi eis, quibus per præmissa iniuria fuerit illata, satisfactionem exhibuerint competentem, nullo eis circa præmissa exemptionis vel quouis, alio priuilegio sub quacumque verborum forma concessio aliquo modo suffragante. Clem. 1. hoc tit. & ibi Anchar. & Can. quam penam omnes cooperantes, associantes, fodientes sepulcrum, portantes candelas, clerici dicentes officium, & auctorizantes ad sepulturam, incurrunt, Anchar. num. 10. Cald. Imol. & alij in d. Clem. 1. hoc tit. Capel. Thol. quest. 328. prædictorumque corpora si ab alijs corporibus dignosci possunt debent exhumari, & procul ab ecclesiastica sepultura iactari, cap. sacris hoc tit. quicumque hæreticos vel fautores eorum scienter ecclesiastica tradunt sepulturæ, vsque ad satisfactionem idoneam excommunicationis sententiæ subiacent, nec absolutionis beneficium merentur, nisi proprijs manibus publice exhumulent, & proijciant huiusmodi cadauera damnatorum, & locus ille perpetua sepultura caret, c. 2. in princ. de hæret. in 6. Is cui est ecclesiæ interdictus ingressus, si hoc interdicto durante, decedat, non debet in ecclesia vel cemiterio ecclesiastico, nisi penituerit, sepeliri, c. si cui 1. de sent. excom. in

6. Alios casus in quibus denegatur ecclesiastica sepultura vide per gloss. in c. ex parte el. 2. hoc tit. & ibi Doct.

De parochijs & alienis parochianis.

Titulus XXIX.

SVMMARIA.

- 1 Parochialitas non presumitur.
- 2 Ad parochialem ecclesiam constituendam primo requiritur potestas fori penitentia. lis quæ in nullo esse potest nisi sit sacerdos.
- 3 Secundo, Parochia siue locus certus limitibus determinatus.
- 4 Tertio, Quod obtinens ecclesiam exerceat curam nomine suo.
- 5 Quarto, Quod rector suo nomine singulariter ad regimen ecclesie assumatur.
- 6 Quinto, auctoritas episcopo constituenti eam parochialem.
- 7 Sexto, publica orthodoxa fidei professio.
- 8 In hispaniarum regnis ac etiam alibi sicut quadam diocesis in quibus cura omnia residet penes Episcopos, & ipsa ecclesia siue cathedralis siue metropolitana est parochia totius diocesis.
- 9 Synodus tridentina in ijs ciuitatibus & locis ubi parochiales ecclesie certos non habent fines mandat Episcopis vt distincto populo in certas parochias vnicuique suum proprium pastorem assignent.
- 10 Beneficia secularia quæ curam animarum retinent non possunt deinceps, aut aliqua pars fructuum ipsorum in simplex beneficium conuersti.
- 11 Episcopi possunt facere vniones perpetuas quamcunque parochialium & baptismalium & aliorum beneficiorum curatorum vel non curatorum non tamen regularium cum curatis.